

LES RISQUES SANITAIRES ET ENVIRONNEMENTAUX : DE LEUR EVALUATION A LA DEFINITION D'OUTILS DE PREVENTION ET DE GESTION DES CRISES**NHỮNG NGUY CƠ ĐỐI VỚI SỨC KHỎE VÀ MÔI TRƯỜNG : TỪ ĐÁNH GIÁ ĐẾN KHÁI NIỆM CÔNG CỤ NGĂN CHẶN VÀ QUẢN LÝ KHUNG HOẢNG****Ghozlane FLEURY-BAHI¹**

Les risques sanitaires et environnementaux sont devenus des enjeux majeurs des politiques publiques car la mondialisation, la rapidité de transmission des informations, le caractère différé et plus diffus de certains risques ont amplifié leur dangerosité et leur potentiel catastrophique. Par ailleurs, de nouvelles vulnérabilités sanitaires et environnementales apparaissent (pathologies émergentes, réchauffement global, risques technologiques et industriels...). Nous montrerons comment les sciences humaines et sociales permettent d'appréhender le risque en le considérant comme pensé subjectivement et socialement. Ainsi, la présentation des principaux modèles et paradigmes permettra d'expliquer comment se construit cette évaluation du risque sanitaire et environnemental et quels en sont les déterminants. Il s'agira également de préciser de quelle manière la compréhension des processus psychologiques et sociaux mis en jeu à ce niveau permet de cibler plus efficacement les actions de communication, de formation et de prévention. Comment, par exemple, communiquer sur le risque de façon efficace afin qu'une simple crise ne prenne pas des proportions catastrophiques ? Comment aider à l'élaboration de campagnes de prévention des risques sanitaires et améliorer les actions de sensibilisation aux comportements de protection de l'environnement ?

Các nguy cơ về sức khỏe và môi trường đã trở thành những mối quan tâm lớn đối với chính sách công do toàn cầu hóa, tốc độ truyền thông tin, tính chất khác biệt và khuếch tán của các nguy cơ này làm gia tăng mối nguy và những khả năng gây nên thảm họa. Thêm vào đó là các mối lo mới đối với sức khỏe và môi trường xuất hiện (các bệnh nan y, sự nóng lên toàn cầu, các nguy cơ từ công nghệ và công nghiệp...). Chúng tôi đặt ra vấn đề là làm thế nào các ngành khoa học xã hội và nhân văn có thể nắm bắt được nguy cơ thông cân nhắc bằng cách tư duy một cách chủ quan và có tính xã hội. Do đó, sự giới thiệu các mô hình chính và các hệ biến hóa sẽ cho phép giải thích làm thế nào tạo dựng được chuẩn đánh giá các nguy cơ đối với sức khỏe và môi trường cũng như đâu là tiêu chí xác định. Nó cũng đồng thời chỉ ra rằng ở cấp độ này thì các tiến trình tâm lý và xã hội tham gia như thế nào và đạt hiệu quả ra sao trong các hoạt động giao tiếp, đào tạo và ngăn chặn. Ví dụ như, làm thế

nào để giao tiếp trong khủng hoảng có hiệu quả để cho một cuộc khủng hoảng đơn giản không chứa những mầm mống thảm ? Làm sao trợ giúp cho việc hoàn thiện việc ngăn chặn các nguy cơ gây hại với sức khỏe và môi trường ở vùng nông thôn cũng như bảo đảm các hoạt động nhạy cảm đối với công tác bảo vệ môi trường ?

¹ Giáo sư, Phòng nghiên cứu tâm lý « Giáo dục, nhận thức, phát triển » (LABECD), Đại học Nantes